

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ МЕНЕДЖМЕНТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ

"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики"

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

ЕФМ

5' 2018 (33)

Заснований у 1997 році під назвою "Вісник Вінницького державного сільськогосподарського інституту". У 2010 – 2014 роках виходив під назвою "Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету" з 2015 року "Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики"

Свідоцтво про державну реєстрацію засобів масової інформації №21154-10954ПР від 31.12.2014 р.

Засновник

Вінницький національний аграрний університет

Редакційна колегія:

Головний редактор

доктор економічних наук, професор, академік НААН Калетнік Г.М.

Заступник головного редактора

кандидат економічних наук Кіреєва Е.А.

Члени редакційної колегії:

*доктор юридичних наук, професор Авдійський В.І. (Росія);
доктор, професор Белік П. (Словаччина); доктор економічних наук,
професор Буреннікова Н.В.; доктор економічних наук, доцент Вдовенко Л.О.;
кандидат економічних наук, доцент Гончарук І.В.; кандидат економічних наук, доцент
Гончарук Т.В.; доктор економічних наук, професор Горська О. (Словаччина);
доктор економічних наук, професор Гуцаленко А.В.;
доктор, професор Данн Дж. В. (США); доктор економічних наук,
професор, академік НААН Дем'яненко М.Я.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Жук В.М.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Кваша С.М.; доктор економічних наук, член-кореспондент НААН
Кириленко І.Г.; доктор економічних наук, професор Коляденко С.В.; доктор економічних
наук, професор Клепауці Б. (Польща); доктор економічних наук, професор Мазур А.Г.;
доктор економічних наук, професор, академік НААН Малік М.Й.; доктор економічних наук,
професор Масленнікова Н.П. (Росія); доктор юридичних наук, доцент Мельничук О.Ф.;
кандидат економічних наук, доцент Мулик Т.О.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Панасюк Б.Я.; доктор економічних наук, доцент Польова О.Л.;
доктор економічних наук, професор Прутська О.О.; доктор економічних наук,
професор Свиноус І.В.; доктор економічних наук, професор, академік НААН
Сичевський М.П.; кандидат економічних наук, доцент Томчук О.В.; доктор економічних
наук, доцент Ціхановська В.М.; кандидат економічних наук, доцент Шаманська О.І.;
доктор економічних наук, професор Шпикуляк О.Г.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Шпичак О.М.; кандидат економічних наук, доцент Янчук Г.В.*

Адреса редакції: **21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 52 - 07 - 37**
Сайт журналу: <http://efm.vsau.org/>, Електронна адреса: efm@vsau.vin.ua

Відповідальний секретар редакції, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент – **Янчук В.І.**,
літературний редактор-коректор і переклад іноземною мовою – **Хомяковська Т.О.**,
технічний секретар і оператор комп'ютерного набору – **Пришляк Н.В.**

©Вінницький національний аграрний університет, 2018

"ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:

Topical issues of science and practical activity"

Ukrainian Scientific and Production Journal

5' 2018 (33)

Founded in 1997 under the name "Herald of Vinnitsa State Agricultural Institute".

In 2010 - 2014 years was published under the name of "Collected Works of Vinnytsia National Agrarian University".

Since 2015 "Economy. Finances. Management: topical issues of science and practical activity".

Certificate of registration of mass media №21154-10954 PR from 31.12.2014

Founder:

Vinnytsia National Agrarian University

Editorial Board:

Chief editor

Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine **Kaletnik H.**

Assistant chief editor

Candidate of Economic Sciences **Kirieieva E.**

Editorial Staff Members:

Doctor in law, professor **Aydiyskyi V. (Russia)**; *Doctor, professor* **Belik P. (Slovakia)**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Buriennikova N.**; *Doctor of Economic Sciences, associate professor* **Vdovenko L.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Honcharuk I.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Honcharuk T.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Horska E. (Slovakia)**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Hutsalenko L.**; *Doctor, professor* **Dann J.V. (USA)**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Demianenko M.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Zhuk V.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Kvasha S.**; *Doctor of Economic Sciences, corresponding member of NAAS of Ukraine* **Kyrylenko I.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Koliadenko S.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Klepatski B. (Poland)**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Mazur A.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Malik M.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Maslennikova N. (Russia)**; *Doctor in Law, associate professor* **Melnychuk O.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Mulyk T.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Panasiuk B.**; *Doctor of Economic Sciences, associate professor* **Polyova O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Prutska O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Svynous I.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Sychevskiy M.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Tomchuk O.**; *Doctor of Economic Sciences, associate professor* **Tsikhanovska V.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Shamanska O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Shpykuliak O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Shpychak O.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Yanchuk H.**

Address of editorial office: **21008, 3. Sonyachna Str, Vinnytsia, 52 - 07 - 37,**

Web site: <http://efm.vsau.org/>, e-mail: efm@vsau.vin.ua

Editor secretary - Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor - **Yanchuk V.**,
language corrector, translator - **Khomyakovska T.**,
technical secretary and computer operator - **Pryshliak N.**

© **Vinnytsia National Agrarian University, 2018**

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Н.Г. ЗДИРКО, О.Д. ШЕВЧУК. ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	7
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА <i>Н.В. ПРИШЛЯК. СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ</i>	25
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА <i>Ю.В. ОНИЩУК, І.В. ЗУБАР. ЗАКОРДОННА МІГРАЦІЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ЯК ПЕРЕШКОДА СТАЛОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ</i>	37
ІННОВАЦІЙНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ <i>Н.П. ЮРЧУК. ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ</i>	50
БІЗНЕС І ПІДПРИЄМНИЦТВО <i>Л.М. ПРОНЬКО. ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	64
МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ <i>Л.М. КИШ. ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В МЕЖАХ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ</i>	75
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ <i>О.А. ПОДОЛЯНЧУК. ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ОБЛІК</i>	88
<i>Н.М. ГУДЗЕНКО, Н.І. КОВАЛЬ, Т.Ф. ПЛАХТІЙ. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ НА СТРУКТУРУ ТА НАПОВНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ</i>	102
<i>Л.В. КОВАЛЬ. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ</i>	113
ДУМКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО <i>Д.Л. КОСТЮЧЕНКО. АГРАРНІ РОЗПИСКИ ЯК СТИМУЛЮЮЧИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ</i>	124

Журнал внесено в оновлений перелік наукових фахових видань України з економічних наук під назвою **"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики"** (підстава: Наказ Міністерства освіти і науки України 21.12.2015 №1328).

Включений до міжнародних наукометричних баз і каталогів наукових праць:
Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського, Україна, сайт: <http://nbuv.gov.ua>
Google Академія, сайт: <http://scholar.google.com.ua>

Матеріали друкуються українською, англійською і російською мовами.

Номер схвалено і рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету, протокол № 15 від 26 червня 2018 р.

Усі права застережені. Тексти статей, таблиці, графічний матеріал, формули захищені законом про авторські права. Передрук і переклад статей дозволяється за згодою авторів.

Відповідальність за зміст публікацій і достовірність наведених в них даних та іншої інформації, несуть автори статей. Висловлені у надрукованих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Підписано до друку 26 червня 2018 р

Формат 60x84/8. Папір офсетний.

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 15,0

Тираж 100.

Зам № 895

Віддруковано у

Вінницькому національному аграрному університеті

м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, 21008.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5009 від 10.11.2015

CONTENTS

ECONOMY AND EFFICIENCY OF PRODUCTION AND BUSINESS ACTIVITIES

N. ZDYRKO, O. SHEVCHUK. STATE FINANCIAL CONTROL IN UKRAINE: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS 7

ECONOMICS OF MANAGEMENT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT

N. PRYSHLIAK. CURRENT STATE AND PROSPECTS OF THE ORGANIC PRODUCTS MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE 25

DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMICS, SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS

Yu. ONYSHCHUK, I. ZUBAR. FOREIGN MIGRATION OF LABOR RESOURCES AS AN OBSTACLE TO SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE 37

INNOVATIONS AND INVESTMENT ACTIVITIES

N. YURCHUK. INNOVATIVE FACTORS OF FORMATION OF COMPETITIVE PRODUCTS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES 50

BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP

L. PRONKO. TOOLS OF SMALL ENTERPRISES DEVELOPMENT IN THE RURAL AREAS OF VINNYTSIA REGION 64

MANAGEMENT AND MARKETING

L. KYSH. SPECIFIC FEATURES OF THE RESULTS OF FINANCIAL PERFORMANCE MANAGEMENT OF ECONOMIC ENTITIES IN CONDITIONS OF FUNCTIONAL AND ANTI-CRISIS MANAGEMENT 75

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

O. PODOLIANCHUK. PRODUCTION RESERVES: ECONOMIC CONTENT AND ACCOUNTING 88

N. GUDZENKO, N. KOVAL, T. PLAKHTII. THE INFLUENCE OF INFORMATION NEEDS OF USERS ON THE STRUCTURE AND FILLING OF FINANCIAL STATEMENTS 102

L. KOVAL. FEATURES OF FORMATION OF FARMS' ACCOUNTING POLICIES 113

VIEWPOINT OF A YOUNG SCIENTIST

D. KOSTIUCHENKO. AGRARIAN RECEIPTS AS A STIMULATING FACTOR FOR THE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS 124

The journal is entered on an updated list of scientific professional editions of Ukraine on economic sciences called "**Economy. Finances. Management: actual issues of science and practical activity**" (Resolution of Ministry of Education and Science of Ukraine №1328 from 21.12.2015).

Included with the international scientometric databases and directories of scientific publications:
The National Library V.I. Vernadsky, Ukraine , site: <http://nbuv.gov.ua>
Google Scholar website : <http://scholar.google.com.ua>

Materials are published in Ukrainian, English and Russian Languages.

Issue is approved and recommended to publish at the decision of the Academic Council of Vinnytsia National Agrarian University, Act № 15 from 26 June 2018

All rights are reserved. The texts of articles, tables, graphics, formulas are reserved by copyright. Reproduction and translation of articles are permitted with the consent of the authors. The authors of the articles are responsible for the content and accuracy of publications, presented data and other information. The views expressed in the articles do not necessarily reflect the views of the editorial board and do not impose any obligation on it.

Signed for printing 26 June 2018
Format 60x84 / 8. Offset paper.
Offset Printing. pp. 15,0
Circulation 100.
№ 895

Published by Vinnytsia National Agrarian University
21008, Vinnytsia, 3 Soniachna str.
Subject of publishing activity license
SK №5009 from 10.11.2015

КОВАЛЬ Наталия Ивановна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учёта и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

ПЛАХТИЙ Татьяна Федоровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учёта и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: taniprof@i.ua).

УДК 657

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У
ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ ©**

Л.В. КОВАЛЬ,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського
обліку,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)*

У статті розкрито особливості формування облікової політики фермерських господарств. Зокрема досліджено безпосередній зв'язок між розміром господарства (його видом) та обраним елементом політики обліку. Розглянуто порядок вибору форми організації та форми ведення обліку.

Визначено порядок та особливості розробки та використання робочого плану рахунків. Описано умови заповнення повної та скороченої форм за показниками фінансової звітності. Охарактеризовано вплив обраної системи оподаткування на вибір форм заповнюваної звітності. Розглянуто відмінності умов використання простої та спрощеної форми обліку, і, як наслідок, заповнення форм 1-м, 2-м та 1-мс, 2-мс. У результаті дослідження сформувано висновки та пропозиції.

Ключові слова: фермерське господарство, облік, облікова політика, система оподаткування, рахунки, звітність.

Табл. 5. Рис.1. Літ. 9.

Постановка проблеми. Фермерське господарство – рівноправна одиниця в складі суб'єктів господарювання. Як і будь-яка діяльність, здійснені операції фермерських господарств повинні бути відображені в системі бухгалтерського обліку.

Передумовою такого відображення є належна його організація, що починається з формування облікової політики суб'єкта господарювання.

Особливої уваги дане питання потребує ще й тому, що фермерські господарства можуть створюватися як у формі юридичної, так і фізичної особи. За таких умов тільки в певних випадках фермерське господарство має право не вести облік. З іншого боку, вітчизняне законодавство характеризується плинністю, що спонукає до постійного дослідження сформованого питання.

Все вище окреслене підтверджує актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування облікової політики фермерських господарств розглянуто в працях багатьох вчених. Найвагоміші з них: Гоголь Т. [9], Казанова М. [8], Коваль О. [5] та інші. Однак нормативна база, що регулює питання формування облікової політики зазнає періодичних змін. Тому тема дослідження є актуальною і потребує подальшого розгляду.

Формулювання цілей статті. Метою написання статті є виявлення особливостей формування облікової політики фермерських господарств з урахуванням їх правового статусу та розміру.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Закону України “Про фермерське господарство” від 19.06.2003 № 973-IV, фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства відповідно до закону [1].

За даними обласного управління статистики у Вінницькій області кількість фермерських господарств увесь час збільшується, про що свідчать дані таблиці 1 та рисунка 1.

Таблиця 1

Інформація щодо фермерських господарств Вінницької області за 1995-2016 рр.

Розвиток фермерських господарств ¹			
Роки	Наявність фермерських господарств, одиниць	Площа сільськогосподарських угідь, тис. га	в тому числі ріллі, тис. га
1995	838	18,0	17,1
1999	799	21,2	20,1
2000	823	23,1	21,6
2005	1322	122,2	119,3
2010	1635	215,9	211,5
2011	1726	221,2	217,4
2012	1797	218,9	214,6
2013	1853	229,3	224,3
2014	1923	238,6	232,7
2015	2021	251,3	246,1
2016	2095	239,1	234,6

¹ До 2010 р. дані на початок року, а з 2011р. – станом на 1 листопада

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Окрім цього, має тенденцію до збільшення площа сільськогосподарських угідь, яка використовується фермерськими господарствами.

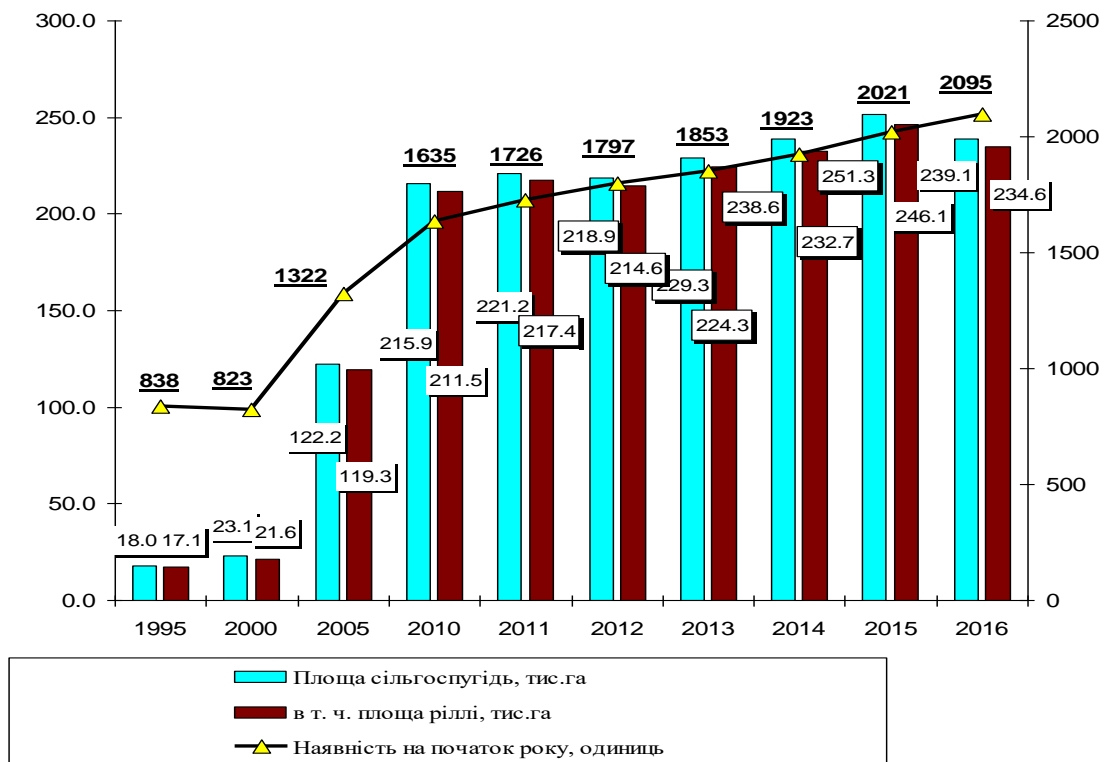

Рис.1. Динаміка кількості та розмірів фермерських господарств
 Джерело: розроблено автором на основі [2]

Перш за все, слід зазначити, що фермерські господарства, що не мають статусу юридичної особи, можуть не вести бухгалтерський облік. У такому випадку питання формування облікової політики не є актуальним.

Якщо ж фермерське господарство має статус юридичної особи, то для нього ведення бухгалтерського обліку є обов'язковим. У такому випадку питання формування облікової політики фермерського господарства є актуальним.

Фермерські господарства – це особливий тип суб'єктів господарювання, які, в залежності від кількості працівників, балансової вартості активів та річного доходу, можуть належати до різних груп підприємств.

Так у 2018 році підприємства поділяються на види наступним чином (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація підприємств відповідно до чинного законодавства

№ п/п	Види підприємств	Критерії розподілу згідно Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” *			Критерії розподілу згідно ст. 55 п.3 Господарського кодексу України	
		Балансова вартість активів **	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) **	Середня кількість працівників	Річний дохід від будь-якої діяльності ***	Середня кількість працівників (осіб)
1	2	3	4	5	6	7
1	Суб'єкти мікропідприємництва	до 350 тис.євро включно	до 700 тис. євро включно	до 10 осіб включно	до 2 млн євро включно	до 10 включно

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
2	Суб'єкти малого підприємництва	до 4 млн євро включно	до 8 млн євро включно	11-50 осіб	до 10 млн євро включно	11-50 осіб
3	Суб'єкти середнього підприємництва	до 20 млн євро включно	до 40 млн євро включно	51- 250 осіб	до 50 млн євро включно	51- 250 осіб
4	Суб'єкти великого підприємництва	понад 20 млн євро	понад 40 млн євро	понад 250 осіб	понад 50 млн євро	понад 250 осіб
* показники на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв ** офіційний курс гривні щодо євро (середній за період), розрахований на підставі курсів Національного банку України, що встановлювалися для євро протягом відповідного року *** за середньорічним курсом Національного банку України						

* Джерело: Розроблено автором на основі даних джерел [3] та [4]

Окрім цього, підприємства класифікують відповідно до принципів облікової політики (табл. 3)

Таблиця 3

Класифікація фермерських господарств щодо принципів облікової політики

№ п/п	Ознака поділу	Наповнення
1	2	3
1.	Чисельність працівників	Суб'єкти мікропідприємництва (середня чисельність працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб)
		Суб'єкти малого підприємництва (середня чисельність працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб)
		Суб'єкти середнього підприємництва (середня чисельність працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 250 осіб)
		Суб'єкти великого підприємництва (середня чисельність працівників за звітний період (календарний рік) понад 250 осіб)
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	до 700 тис. євро включно
		до 8 млн євро включно
		до 40 млн євро включно
		понад 40 млн євро
3.	Річний дохід від будь-якої діяльності	до 2 млн євро включно
		до 10 млн євро включно
		до 50 млн євро включно
		понад 50 млн євро
4.	Балансова вартість активів	до 350 тис.євро включно
		до 4 млн євро включно
		до 20 млн євро включно
		понад 20 млн євро

1	2	3
5.	Форма організації обліку	Введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером
		Користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи
		Ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності
		Самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства. Ця форма організації бухгалтерського обліку не може застосовуватися на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися, та у бюджетних установах
6.	Форма ведення обліку	Журнально-ордерна
		Меморіально-ордерна
		Проста
		Спрощена
		Автоматизована
7.	План рахунків	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291
		План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затв. наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186
8.	Система оподаткування	Загальна (з ПДВ або без ПДВ)
		Спрощена (з ПДВ або без ПДВ)
9.	Форми фінансової звітності	Повна фінансова звітність (5 форм)
		Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-м, № 2-м)
		Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-мс, № 2-мс)

Джерело: розроблено автором на основі опрацьованих літературних джерел

Саме приналежність фермерського господарства до того чи іншого виду суб'єкта господарювання буде визначальним фактором при формуванні складових його облікової політики.

Так Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” передбачені такі форми організації обліку [3]:

1. Введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;

2. Користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;

3. Ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності;

4. Самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства. Ця форма організації бухгалтерського обліку не може застосовуватися на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися, та в бюджетних установах [3].

Зазначені форми організації обліку фермерського господарства будуть використовуватися в залежності від його розмірів. Так фермерські господарства, що є суб'єктом мікропідприємництва або малого підприємництва, можуть застосовувати другу або четверту форми організації обліку, а ті господарства, що належать до суб'єктів середнього та великого підприємництва, як правило, використовують першу або третю форми організації обліку. Однак бувають і виключення. Проте, яку б з форм організації обліку не було обрано, її потрібно зафіксувати в наказі про облікову політику.

Облік у фермерських господарствах не може вестися за єдиною формою, оскільки вони відрізняються за розміром земельних угідь, спеціалізацією, виробничими засобами та обсягами виручки від реалізації, тому необхідно запровадити національні положення (стандарти), які б визначали особливості обліку для даних господарств залежно від їх особливостей [5].

Великі та середні фермерські господарства переважно використовують журнально-ордерну або меморіально-ордерну форми обліку. Назви зазначених форм говорять про облікові реєстри, які ними використовуються.

Малі підприємства використовують просту форму ведення обліку, а мікропідприємства – спрощену.

При використанні простої форми ведення обліку передбачено заповнення журналу обліку господарських операцій, що зумовлює використання подвійного запису.

Міністерство фінансів України наказом № 422 від 25 червня 2003 р. затвердило “Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами”, відповідно до яких спрощена форма ведення обліку передбачає використання наступних облікових реєстрів [6]:

1) Відомість 1-м:

Розділ I. Облік готівки й грошових документів.

Розділ II (зворотний бік). Облік коштів та їх еквівалентів.

2) Відомість 2-м: Облік запасів.

3) Відомість 3-м:

Розділ I. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами за податками й платежами, довгостроковими зобов'язаннями та доходами майбутніх періодів.

Розділ II (зворотний бік). Облік розрахунків з оплати праці.

4) Відомість 4-м:

Розділ I. Облік необоротних активів й амортизації (зносу).

Розділ II (зворотний бік). Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів.

5) Відомість 5-м:

Розділ I. Облік витрат.

Розділ II. Облік витрат на виробництво.

Розділ III. Облік доходів і фінансових результатів.

Розділ IV. Облік власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечень майбутніх витрат і платежів.

б) Оборотно-сальдова відомість [6].

Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 15.06.2011 №720 для спрощеної форми обліку передбачають заповнення наступних облікових регістрів [7]:

- Журнал 1-мс обліку активів;
- Журнал 2-мс обліку капіталу і зобов'язань;
- Журнал 3-мс обліку доходів;
- Журнал 4-мс обліку витрат [7].

Окрім цього, за спрощеною формою обліку господарства за потреби можуть заповнювати: Відомість 1.1-мс обліку необоротних активів; Відомість 1.2-мс обліку нарахування амортизації; Відомість 2.1-мс обліку розрахунків з постачальниками, іншими кредиторами та бюджетом; Відомість 2.2-мс обліку розрахунків з працівниками; Відомість 4.1-мс обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів.

Таким чином, обравши спрощену форму ведення обліку, фермерське господарство має вирішити, які облікові регістри при цьому воно буде заповнювати, та прописати цю інформацію у своїй обліковій політиці.

Використання Плану рахунків залежить від розміру господарства.

Аналогічна ситуація і з формами фінансової звітності.

Так мікропідприємства та малі підприємства заповнюють скорочену за показниками фінансову звітність, що включає в себе баланс та звіт про фінансові результати. При цьому слід зазначити, що, як правило, мікропідприємства заповнюють фінансову звітність за формами № 1-мс та № 2-мс, а малі підприємства – № 1-м та № 2-м. Повний комплект фінансової звітності подають середні та великі підприємства.

Однак, якщо мікропідприємство є платником ПДВ, то згідно чинного законодавства воно подає не Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, а звичайний Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, заповнюючи при цьому форму № 1-м та № 2-м.

Таким чином, система оподаткування також прямо впливає на обрання форм фінансової звітності.

Залежність виду підприємства, системи оподаткування та форм фінансової звітності наочно зобразимо в таблиці 4.

Таблиця 4

Склад фінансової звітності фермерських господарств

Суб'єкт підприємництва	Склад фінансової звітності
Підприємства-загальносистемники, які складають звітність за П(С)БО	
1	2
Юридичні особи-суб'єкти мікропідприємництва	Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (ч. 3 ст. 11 Закону про бухоблік,

1	2
	П(С)БО 25): — Баланс (форма № 1-мс); — Звіт про фінансові результати форма № 2-мс
Юридичні особи-суб'єкти малого підприємництва (окрім суб'єктів мікропідприємництва)	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (ч. 3 ст. 11 Закону про бухгалтерський облік, П(С)БО 25): — Баланс (форма № 1-м); — Звіт про фінансові результати (форма № 2-м)
Юридичні особи-суб'єкти середнього і великого підприємництва	Повний комплект фінансової звітності
Підприємства, що мають дочірні підприємства	Консолідовану фінансової звітність
Підприємства-єдиноподатники, які складають звітність за П(С)БО	
Єдиноподатники групи 3 - суб'єкти малого підприємництва (які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат)	Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: — Баланс (форма № 1-мс); — Звіт про фінансові результати форма № 2-мс)
Єдиноподатники групи 4 - суб'єкти мікропідприємництва	
Єдиноподатники групи 4 - суб'єкти малого підприємництва (що не належать до мікропідприємств)	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: — Баланс (форма № 1-м); — Звіт про фінансові результати (форма № 2-м)

Джерело: [8]

Методику ведення обліку відображаємо в наказі про облікову політику. Виходячи з того, які активи та пасиви знаходяться в системі господарювання господарства.

Загальні положення облікової політики фермерських господарств узагальнено у таблиці 5.

Таблиця 5

Склад наказу про облікову політику відповідно до виду фермерських господарств

Розділи та елементи наказу про облікову політику	Великі та середні підприємства	Малі підприємства	Мікропідприємства
1	2	3	4
Загальні положення	+	+	+
Розділ 1. Організація облікового процесу			
Організаційна структура бухгалтерії	+	-	-
Форма організації бухгалтерського обліку	+	+	+
Перелік внутрішніх нормативних документів	+	+	-

Продовження табл. 5

1	2	3	4
Розділ II. Методика та порядок ведення облікового процесу			
Межа суттєвості	+	+	+
Методи оцінки вибуття запасів	+	+	+
Строки проведення інвентаризації	+	+	+
Методи нарахування амортизації необоротних активів	+	+	+
Визнання доходів і витрат	+	+	+
Методи калькулювання витрат виробництва	+	+	+
Розділ III. Технічне забезпечення облікового процесу			
Робочий План рахунків	+	+	-
Перелік первинних документів і облікових регістрів	+	+	+
Форма ведення бухгалтерського обліку	+	-	-
Правила документообігу та технології обробки облікової інформації	+	+	+
Склад і порядок подання фінансової звітності	+	+	+
Додатки			
Робочий план рахунків	+	+	-
Графік документообігу	+	+	+
Перелік первинних документів і облікових регістрів	+	-	-

Джерело: [9]

За даними таблиці 5 видно, що в залежності від розміру фермерського господарства наповнення його облікової політики буде різним.

Висновки. Отже, формування облікової політики фермерських господарств безпосередньо залежить від ряду факторів, а саме: чисельності працівників, чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), річного доходу від будь-якої діяльності, балансової вартості активів, форми організації обліку, форми ведення обліку, плану рахунків, системи оподаткування, форми фінансової звітності та ін. Таким чином, врахування усіх факторів дасть змогу якнайповніше висвітлити необхідні складові облікової політики, що стосуються конкретного підприємства.

Список використаних джерел

1. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 № 973-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 966-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
5. Коваль О.В. Особливості обліку у фермерських господарствах / О.В. Коваль, В.Ю. Козак // Збірник наукових праць ВНАУ. Економічні науки. – 2012. – №4 (70). – Том 2. – С.102-105.

6. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджені наказом Міністерства фінансів України № 422 від 25 червня 2003 р.

7. Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 15.06.2011 №720.

8. Казанова М. Фінзвітність-2017 / М.Казанова // Бухгалтер 911. – 2018. – №5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua>.

9. Гоголь Т. Особливості облікової політики на підприємствах малого бізнесу / Т.Гоголь // Бухгалтерський облік і аудит . – 2012. – № 12. – С. 13-19.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Pro fermerske hospodarstvo: Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 № 973-IV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/973-15>

2. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>

3. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 966-KhIV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

4. Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 436-IV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

5. Koval O.V. Osoblyvosti obliku u fermerskykh hospodarstvakh / O.V. Koval, V.Iu. Kozak // Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Ekonomichni nauky. – 2012. – №4 (70). – Tom 2. – S.102-105.

6. Metodychni rekomendatsii po zastosuvanni rehistriv bukhhalterskoho obliku malymy pidpriemstvamy, zatverdzeni nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy № 422 vid 25 chervnia 2003 r.

7. Metodychni rekomendatsii iz zastosuvannia rehistriv bukhhalterskoho obliku malymy pidpriemstvamy, zatverdzeni nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 15.06.2011 №720

8. Kazanova M. Finzvitnist-2017 / M.Kazanova // Bukhhalter 911. – 2018. – №5 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2018/january/issue-5/article-33114.html>

9. Hohol T. Osoblyvosti oblikovoi polityky na pidpriemstvakh maloho biznesu / T.Hohol // Bukhhalterskyi oblik i audyt . – 2012. – № 12. – С. 13-19.

ANNOTATION

FEATURES OF FORMATION OF FARMS' ACCOUNTING POLICIES

KOVAL Lubov,

Candidate of Economic Sciences,

Associate Professor of Accounting Department,

Vinnitsia National Agrarian University,

(Vinnitsia)

The article reveals the peculiarities of formation of accounting policy of farms. In particular, the direct link between the size of the farm (its kind) and the chosen element of the accounting policy are investigated. The order of choosing the form of organization and the form of accounting is considered.

The order and features of development and use of the working plan of accounts are determined. The conditions for filling in the complete and reduced accounting forms on the base of financial reporting indicators are determined. The influence of the chosen taxation system on the choice of forms of the filled-in reporting is determined. The differences of conditions of using the simple and simplified accounting forms and, as a result, filling of the 1-м, 2-м and 1-мс, 2-мс forms are considered. As a result of the study, conclusions and suggestions were formulated.

Keywords: farm, accounting, accounting policy, tax system, accounts, reporting.

Tabl. 5. Fig.1. Lit. 9.

АННОТАЦИЯ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ УЧЁТНОЙ ПОЛИТИКИ В ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВАХ

КОВАЛЬ Любовь Витальевна,
кандидат экономических наук, доцент
кафедры бухгалтерского учёта,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье раскрыты особенности формирования учётной политики фермерских хозяйств. В частности, исследована непосредственная связь между размером хозяйства (его видом) и выбранным элементом политики учёта. Рассмотрен порядок выбора формы организации и формы ведения учёта.

Определен порядок и особенности разработки и использования рабочего плана счетов. Описаны условия заполнения полной и сокращенной формы по показателям финансовой отчётности. Охарактеризовано влияние выбранной системы налогообложения на выбор форм заполняемости отчётности. Рассмотрены различия условий использования простой и упрощенной формы учёта и, как следствие, заполнение форм 1-м, 2-м и 1-мс, 2-мс. В результате исследования сформулированы выводы и предложения.

Ключевые слова: фермерское хозяйство, учёт, учётная политика, система налогообложения, счета, отчётность.

Табл. 2. Рис. 1. Лит. 9.

Інформація про автора

КОВАЛЬ Любов Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: kovalstar@meta.ua).

KOVAL Lubov – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Accounting Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: kovalstar@meta.ua).

КОВАЛЬ Любовь Витальевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учёта, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: kovalstar@meta.ua).

